

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Uredništvo in upravnništvo: Kolodvorske ulice št. 16. — Z urednikom se more govoriti vsak dan od 11. do 12. ure. — Rokopisi se ne vračajo. — Inzerati: Šeststopenjska petič-vrsta 4 kr., pri večkratnem ponavljanju daje se popust. — Volja za Ljubljano v upravništvu: za celo leto 6 gld., za pol leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr., na mesec 60 kr., pošiljatev na dom velja mesečno 9 kr. več. Po pošti velja za celo leto 10 gl., za pol leta 5 gld., za četrt leta 2 gld. 50 kr. in za jeden mesec 85 kr.

Štev. 267.

V Ljubljani v soboto. 21. novembra 1885.

Tečaj II.

Po delegacijskih obravnavah.

Zopet je nastopil kratek odmor v gibanju našega parlamentarnega ustroja: zasedanje delegacij je končano, deželni zastopi še niso zbrani in nenavadna tišina nastala je v notranji politiki naše državne polovice. Javna pozornost obrača se na balkanski poluotok, kjer se bratska naroda, Srb in Bolgar, davita v medsebojnem milovanju vrednem boji. Novice, dohajajoče z bolgarskega bojišča, pričakujejo se z nestrpljivo radovednostjo; kdor se sploh s politiko bavi v naši monarhiji, stavlja si vprašanje: kake posledice nam bode rodila ta borba, kako bode vplivala zlasti na finančni naš položaj? Kajti toliko je gotovo, če nas dogodki na jugu primorajo, mobilizovati le en oddelek naše vojske, trebalo bode globoko seči v državno blaginjo in državni proračun za l. 1886, kateri je avstrijske narode tako prijetno iznenadil, kazal bode takoj drugačno, mnogo bolj odurno obličje!

Strah tedaj pred negotovo bodočnostjo lotil se je političnih in časnikarskih krogov, polastil se je tudi trgovinskega in finančnega sveta. Vtisu njegovemu je pripisovati, da se avstrijski rodoljubni v toliki meri radovati ne more ugodnemu izidu delegacijskih obravnav, katere so se skoz in skoz vršile mirno in dostojno. Kak razloček zlasti med burnimi prizori, katerih smo vajeni iz avstrijske državne zbornice, in med državniško uglajenim tonom, ki se je razodeval v obravnavah naše delegacije! Tudi tu so se razpravljala najvažnejša vprašanja notranje in vnanje politike, veliki jezikovni problem potegnil se je v krog delegacijskih razgovorov, ali izostali so mučni izgredi, kakor jih „furor teutonicus“ nemških prenapetežev izjiva v državnem zboru, razprave bile so po vsem mirne, njih izid dovoljen v vsakem oziru, in de-

janjsko se je s tem dokazalo, da je tudi v našem parlamentu mogoče, navzlic mnogovrstnemu načelnemu protivju sprijazniti se in sporazumeti, ako se nasprotje le navlašče ter z hudobnim namenom ne poostri. Na vsak način velika moralna pridobitev, le škoda, da se iz gori omenjenih razlogov ne ocenja po svoji istiniti vrednosti!

V čem pak treba iskati skrivne uzroke temu samo po sebi tako veselemu rezultatu? Sigurno baš v tem, ker so zastopniki naši v delegaciji ozirali se v prvi vrsti na svoje dolžnosti državi nasproti, na državni interes, podredivši mu svoje strankarske nazore in koristi. Zlasti desnici, katera razpolaga tudi v avstrijski delegaciji s primerno večino, gre velika zasluga v tem oziru. Kolikokrat se je poudarjalo, da državnozbornski večini ne ugaja sedanja vnanja politika, naslanjajoča se na tesno zvezo našega cesarstva s sosedno Nemčijo ter na prijateljsko razmerje z rusko veleno! Kolikokrat se je predbacivalo, da so nazori poljskih poslancev, na pr. glede postopanja nasproti inozemstvu, čisto različni od onih, za koje se potezajo Čehi in drugi avstrijski Slovani? In vendar se je v čudovitem soglasju od cele delegacije izražalo popolno zaupanje do politične sisteme, na kojoj se upira minister Kálnoky. In to zaupanje ni ostalo zgolj platonično, ob enem so vse stranke kar tekmovala, skupnemu ministerstvu dovoliti one svote, katere je zahtevalo v obrambo državnih koristij in v uresničenje državnih namenov. Spominamo se na dogodke, ki so se pred nekolikimi leti še bili vršili v naši delegaciji; predstavljamo si hrupne razprave, s kojimi se je tedaj nameravala prepričati vojna organizacija, s kojimi se je skušalo, razveljaviti bosansko okupacijo, uničiti to, kar si je Avstrija pridobila s tolikimi žrtvami — in prepričanje se polasti naše

duše, da je naposled moč istinitih svetovnih dogodeb vendar bolj jaka, nego vsa trmoglava doktrina. Zeló pohvalno se je sprejelo poročilo skupnega finančnega ministra Kallay-a o bosanski upravi in njenih potrebščinah, in marsikedo izmed levičarjev, odobravaljočih ministrov ekspozé, utegnil se je vprašati na tihem: „Kak bi bil sedaj položaj na jugu in katere žrtve bi obremenile našo državo v sedanjem položaji, da bi po naših nekdanjih nazorih v tem hipu — Bosna še bila neomejena lastnina turškega sultana?“

Delegati so se baje lotili z vsklikom: „Da se kmalu zopet vidimo!“ Pričakuje se namreč, da bodo dogodbe na slovanskem jugu primorale ministerstvo, z nova sklicati skupni državni zastop. Ker se to le zgodi z namenom, izređen kredit zahtevati od zastopnikov avstrijskega davkoplačevalca, prouzročen po troških kake mobilizacije, izjaviti moramo le to srčno željo, da se ta bojazen ne opraviči, temveč da se posreči diplomatični modrosti, ohraniti ono neprecenljivo blago, česar so avstrijski narodi v prvi vrsti potrebni: zla ti mir namreč!

Srbsko-bolgarska vojska.

Včerajšnji dan ni nam prinesel z bojišča nikakih važnih poročil, torej moremo sklepati, da obe vojni zavzimate še nespremenjeno svoje pozicije — da si Srbi niso še osvojili Slivnice niti da ni še pal Vidin. Kakor se kaže našli so Srbi na hrabrosti in vstrajnosti Bolgarov več upora nego so pričakovali.

Bolgari zbrali so mnogobrojne in jedrnate čete v Slivnici, in ta njihova taktika ni nikakor slaba. Srbsko središče vojne stoji tudi pred Slivnico, a kakor so kazale bitke minolih dnij, ni ni-

Listek.

Prokleta!

(Roman Spisal Emilo Richebourg; po E. Vacanovi predloži pristo poslovenil Janko Leban.)

(Dalje.)

„O zdaj se pa lahko lepo opravi, da sprejem svojega sina!“ reče Lucila radostno in sreče solze jej zablješijo v očeh.

„Jaz pa odidem, da sebi in vam oskrbim za jutrek!“ déje Jean Renaud ter zapusti izbo.

Uro pozneje je bila Lucila spletena in preoblečena.

Jean Renaud se je bil vrnil s košarico, polno jedil, s pristave. Ko ugleda Lucilo, ki je bila zdaj videti za 15 let mlajša, iznenaden vsklikne!

„Ali se vam tako dopadam?“ povpraša ga ona, smehljaje se.

„In kako se!“

„To me veseli.“

„Tako. In zdaj bova zajutrekovala“, nadaljuje Jean Renaud veselo. „Tu imava pečene pi-

sčanca, kos gnjati, kos ovčjega sira, nekoliko trdih jajec, vkuhanega sadja, kruha, vina, biscuita. Blanche je angel! Jejva!“

„Jejva!“ zasmije se Lucila.

11.

Po zajutreku prične pripovedovati starčku, kaj je doživela, odkar so jo bili prinesli v bolnico v Gray-u.

Pripovedovala je takó-le: „Zdravniki v bolnišnici so obupali bili nad mano. Pa njih trudu in svoji krepki postavi imam se zahvaliti, da sem smrti bila rešena. Po štirinajst dnevnem blodenji zavedla sem se bila zopet. Pa moj duh je bil utrujen, skaljen, zmóčen. Nisem mogla čisto misliti.“

„Ko sem od čuvarice zahtevala svojega otroka, začudila se je le-ta jako. Rekla mi je, da so me glumači našli ter sim prinesli. O kacam otroku ni ničesar vedela. Na moje prošnje pa je poizvedovala in kmalu je bilo gotovo, da so glumači istinito imeli otroka med sabo. Zatorej sem sklenila, da hočem iskati svojega otroka in da prej ne mirujem, dokler ga ne najdem. Ozdravila sem bila toliko, da sem lahko zapustila bolnico.“

„Bila bi se lahko do oblasti obrnila, hoteč zopet dobiti svojega otroka; pa v tem slučaju bi bila morala povedati svoje ime. Sram in malosrčnost sta me silila k temu, da sem molčala o vsem in to tudi v bolnici. Vzdignila sem se torej sama, brez pomoči, na pot. Bila sem slaba in zmóčena na umu. Rojila sem cel dan okoli brezi namena. Ljudje, katerih sem povpraševala po glumačih, imeli so me za prismojeno.“

„Zvečer najdem prenočišče v hiši ubožnega delavca. Tudi tu povprašam po glumačih. Mož je vedel o njih. „Da, da, to je truma Croqueferova“, déje. „Prihaja od časa do časa v Gray, največ ob semnjih. Ste li morda žena, katero je našel Croquefer na cesti?“

„Da, to sem jaz?“

„Prav, zdaj vas spoznam. Bil sem navzočen, ko so vas odnesli na nosilu v bolnico. In kako je mali otrok zmerom milo klical: „Mama! mama! mama!“

„To je bil moj otrok!“ zakličem ihteč. „Glumači so mi ga vzeli, glumači so mi ga ukrali!“

kakor kos bolgarskim močem; če se torej od Breznika in Izvora zmagovalno dalje prodirajoč oddelek srbskega desnega krila ne združi o pravem času s središčem ter ne napade bolgarske glavne armade od zad in od strani, more priti za Srbe usoden dan, uničeni bi bili vsi njihovi dozdani uspehi. Da je položaj za Srbe resen, pač jasno prica to, da se je srbski glavni tabor iz Caribroda (Bolgarija) preložil nazaj na srbsko ozemlje v Piroto. V strahu pričakovali bodo prihodnje dneve v Belgradu poročil z bojišča; če se vzdrži srbsko središče toliko časa pred Slivnico, da pride desno krilo od Breznika ter prime Bolgare od zad in od strani, paralizovani bi bili dozdani bolgarski uspehi; če pa se združitve dovrši prepozno, tedaj bode Srbiji hudo šlo, in morala hode vse storiti, če se bode le kolikaj uspešno hotela braniti bolgarskih napadov.

O vojski ob Timoku ni novih poročil.

Slivnica, 19. novembra, ob 6. uri zvečer. Bitka pričela se je danes ob 7. uri zjutraj. Desno bolgarsko krilo prišlo je z včeraj si pridobljene pozicije, napalo na treh vzvišenih krajih stoječe sovražne oddelke ter si osvojilo pozicije po zelo morilnem boji. Ko se je na tej strani vršil boj, pričel je oddelek streljati iz Slivnice na v dolini postavljene srbske čete. Dva batalijona in dve bateriji sta takoj odšli iz Slivnice ter napali Srbe. Ti so se hrabro branili, a okolo poludne morali so se umakniti krepkemu bolgarskemu napadu.

Streljanje, katero je nekoliko ponehalo, pričelo se je zopet močnejše ob 1. uri, ko so se Srbi na levem krilu umaknili, in posrečilo se je ojačenim Bolgarom prepričati Srbom daljno ofenzivo.

Srbi osvojili so si višine pri Karlovu in Tolincah in si bodo jutri na vse moči prizadevali, da se obdržijo na tem kraju. Če si jutri Bolgari osvojijo te pozicije, bode srbske vojne zveza na cesti z Nišem prerezana in potisnjeni bodo nazaj v Breznik, kjer jih pričakujejo bolgarske čete.

Današnji dan je bil za Bolgare srečen. Izgube so na obeh straneh zelo velike. Bolgari so ujeli 300 Srbov.

Semlin, 20. novembra. Poraz z dne 18ega t. m. bil je provzročen po dežji in megli. Podunavska divizija je pričela napad, ne da bi bila čakala združitve z drugimi divizijami, tako da je stalo 10 000 Srbov nasproti 20 000 Bolgarom. Srbi pričeli so včeraj zopet napadati. Danes dospe 800 ujetnikov v Belgrad.

Belgrad, 20. novembra. Garašanin odpotoval je na kraljev poziv v glavni tabor v Caribrod.

Belgrad, 20. novembra. Včeraj so Bolgari na vseh točkah hrabro odbili vse srbske napade. Levo krilo podunavske divizije je bilo nazaj potisneno. Neugodno vreme dela dalnje napade Srbov nemožne. O armadi ob Timoku ni nikakih poročil.

„Izvestno so mislili, da ne ozdravite več, ljuba žena. A fanta vam uže vrnejo. Bodite tega gotovi!“

„A kje najdem glumače?“ zastočem jaz.

„Tega pa ne vem; kajti zdaj so tukaj, zdaj tam. Navadno prihajajo tja, kjer je kak semenj.“

„In naj prepotujem tudi vse Francosko, najti moram zopet svojega otroka!“ zakličem jaz. „In drugi dan uže se napravim na pot. Imela sem še kacic 60 frankov, ki sem jih nosila v svojem žepu in koje so mi odhajajoči iz bôlnice pošteno vrnili. Prehodila sem zdaj Franche-Comte, Alzacijo in del Lotarinške. Zmerom zamán; Croquefera nisem mogla najti! Tako blodila sem pet mesecev. Pa moja volja je bila še močna. Moj denar je pohajal in naposled sem bila prisiljena — beračiti! Če me noge niso mogle več nositi, prenočevala sem po skednjih, pod grmovji, in kjer koli.“

„Ob obletnici smrti mojega ljubega prihajala sem sim ter jokala po noči na njegovem grobu. Kolikokrat sem v dolgih teh letih bila o tem času blizu, obiskala sem vselej po noči nesrečni kraj, da sem mogla tožiti in jokati.“

„In mislili so, da ste duh“, opomni Jean Renaud.

Kala fat, 20. novembra. Srbi ne obkolijo trdnjave v Vidinu. General Lešjanin odšel je z oddelkom. Kakor se domneva, odšle so te čete na južno-bolgarsko bojišče na pomoč glavni armadi pred Slivnico.

Sofija, 20. novembra. (Havasovo poročilo.) Doktor Roy poroča, da so Srbi napali na bojišči pred Slivnico ambulančni voz z ranjenci ter razmesarili ranjence; to poročilo se je mednarodnemu odboru Rudečega križa v Genfu. Zastopniki vlastij so prosili vlado, naj eventualno zabrani, da se obrambe glavnega mesta ne udeležujejo brambovci in prostovoljci, da se ne dá srbskim četam povod k grozodejstvu. Lanov je poročil zastopnikom, da ima srbska vojna tudi brambovce in prostovoljce.

Hiša pokore.

—o— Mnogokrat so se uže opisovala imenitna poslopja in javni zavodi na Slovenskem. Nikedo se ni spomnil še do sedaj „hiše pokore“, ki zre raz vzvišenega mesta sredi ljubljanske stolice daleč okrog. In vendar je to starodavno, temno poslopje imenitno. V njem se pokoré izgubljeni državljani, v njem se očiščajo največji zločini, učinjeni v siloviti strasti človeški, ali v popolno popačeni zločinčevi duši.

Naš namen ni in tudi biti ne sme, opisovati natančneje te hiše pokore, kar se tiče njene zunanosti. Tudi hišnega reda in raznih naredb o varstvu hišnih neradovoljnih prebivalcev ne moremo omenjati.

Naš nalog je, opisati nekoliko duševno življenje tega žalostnega, a žalibože potrebnega zavoda in ona sredstva, ki pokoré njegove prebivalce, — in kar je najbolj imenitno, tudi očiščajo duha in nprav za pošteno bodočnost, za pravi pot po storjeni ostru pokori.

Zločin ali prelomljenje človeških postav kaznoval se je pri najstarejših narodih z občno določeno kaznijo. Neomikano ljudstvo, brez urejenih državnih naredb in postav kaznovalo je zločinca navadno na mestu, ako ga je zasačilo pri zločinstvu. In take kazni brez posebne sodbe bile so jako ostre.

S kamenjem pobil se je, kakor strupena kača, na mestu morilec lastnih starišev, kamnjala se je javno zakonska prešeštnica, odsekala se je roka tatinska, odrezal se je opravljen jezik škodoželjnemu obrekovalcu.

Take so bile kazni velikim zločinom pri najstarejših narodih, saj so bili neomikani in brez obče veljavnih državnih postav.

Pozneje, ko je zasvitala vedno bolj in bolj človeška omika, ko je zmanjševala véda razburjeno surovo strast in maščevanje, sodili so se javno zločinci. Najbolj spoštovani možje vseh stanov sodili so v javnem zboru izgubljenega svojega sobrata.

Lucila nadaljuje: Dve leti sem zastoj zasledovala Croquefera. Naposled ga vendar najdem, in sicer na nekem semnji. Njegova kočja je bila sredi trga. Croquefer sam je stal v svoji umazano-rudeči suknji in s svojim trovoglatim klobukom na podstenji (estradi) ter je vpil na vse grlo. Čakala sem, dokler niso predstave minule; potem pa poiščem Croquefera v gostilnici. Najprej je mislil, da iščem službe kot igralka. Razodenem mu, da sem ženska, ki se je ponesrečila pri Gray-u in da zahtevam svojega otroka. Mož je postal zadrežen, in na moje prošnje, žuganje in vpitje mi naposled pové, da je njegov pavliha ušel z mojim sinom uže tisti dan, ko je družba prišla v Gray. Ko Croqueferu povem, da sem imela dvanajst tisoč frankov pri sebi, ko so me našli v onesvesti ležečo, umel je takoj, zakaj jo je pavliha pobrisal z mojim otrokom. Croquefer je bil zbog tega silno jezen. „Malopridnik!“ zmirljal je, „ou je denar spravil v žep ter nas je...“ Tu je naenkrat prestal. Zdelo se je, da mu je šinila posebna misel v glavo. Povpraševal me je s hlinjeno prijaznostjo po moji družini. Povedal sem mu, da sem sama sebi prepuščena. Zdajci mi nasvetuje, naj pri njem

To je bil prvi napredek v sodbenih zadevah. Posvetovali so se tu razne okoliščine, ki so poviševale ali zmanjševale zločin in po njih se je določevala kazen ali pokora.

Nalagala se je potem razna pokora, in sicer za določen čas. Pri manjših zločinih se je nadomestovala tudi s plačo v denarji, z izgubo državljskih pravic, ali s pečatom javne sramote.

Vsakemu je jasno, da je bila namenjena tu omenjena kazen ali pokora le za postavno maščevanje, za storjen zločin, da je ali popolno uničevala zločinca ali pa ga je dajala človeški družbi nazaj nespremenjenega, morda le še bolj strastnega in po maščevanju hrepenečega. Za zboljšanje, za spremembo pokvarjene nravi, za pravo očiščenje duše, kar naj bi bila glavna stvar vsake kazni, ni bila sposobna tedanja pokora.

Še le, ko so se ustanovile redne države na podlagi pravice, uredile so se od prejšnjih različne kazenske postave, katerih namen je bil, ne samo kaznovati, pokoriti zločince, temveč zboljšati z njimi izgubljene, dajati jih spremenjene in v pravem smislu spokorjene človeški družbi nazaj.

Postava sama je mrtva brez pomočnega sredstva, da se vestno izpolnuje.

Tudi nove izvrstne kazenske postave bile bi brezvspešne, ako bi se ne bile redručile kaznilnice ali hiše pokore.

Dolgo ni še, kar se je mislilo obče, da le kolikor mogoče ostru kazen zboljša popačeno človeško urav in odvrača od zopetnega zločina.

Zaradi tega zidale so se temne, strašilne kaznilnice, kjer se je čul le jok, kletev in škripanje z zobmi, kamer ni prišel glas opominjajoče, sva-reče, tolažeče besede.

Povrh ukovale so se roke, vstvarjene za delo, v železje, obsojene bile so v najbolj grozovito kazen — v brezdelavnost.

„Lenoba je vir pregrehe“, pravi resnični pregovor. Kako naj bi bila zboljševala torej prisiljena brezdelavnost sprideno nprav človeško, kako naj bi se bilo dolgoletno življenje brez pouka, brez verske tolažbe prestvarjalo zavest in marljivost? Skrajni čas bil je torej, da izginejo stari predsodki, da se z kaznijo zločina pokori in tudi zboljšuje zločinec ter prevstvarja v skesanega, očiščenega državljana.

(Dalje prihodnjic.)

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

Vsi dunajski listi govorijo o zaključenji delegacijskega zasedanja ter soglasno konstatujejo, da je nagla in nespremenjena potrditev proračuna za 1886. leto tehtna zaupnica za vkupno vlado.

V koroškem deželnem zboru predloži se predloga o uravnavi ubožnih blagajnic in oskrb revežev, poročilo o državnem zakonu gledé to-

ostanem. Rekel je, da si bo prizadeval, da najde ubeglega pavliho ter mi potem vrne otroka. S tem me je pridobil. Tako sem postala dekla glumaške trume, šivala sem glumačem obleko, krpala jim perilo, kuhala sem, vse — brez plačila. Pa saj mi je bil Croquefer obljubil, da mi vrne mojega otroka! Bila sem tovorna žival malopridnim glumačem; a vsaj beračiti mi ni bilo treba, imela sem strahu, da bi me prijeli.“

„Croquefer je tiransk, nečimeren, domišljav, grozovit in surov človek, tako, da so se pred njim tresli vsi podložni mu glumači. Jaz pa še bolj kakor drugi! Saj od njega je bilo zavisno, ali dobim svojega otroka, ali ne. Mislila sem, da kaj poizveduje, kam je prišel ubegli pavliha; pa lagal se mi je hudo. Bilo mu je samo na tem, da je imel deklo, katera ga nič ni stala. O, jaz sem mu vse storila, kar sem mu le brala na očeh, da bi mi bil le naklonjen. On je bogat, a prav — umazano skopuščen! Pri njem morala sem trpeti lakoto! Počasu sem proti vsemu bila nekako otrpnila, podobna sem bila mašini, avtomatu! In vendar je z mano ravnal surovo in brutalno. Nekolikokrat sem ga celó pustila ter sem sama be-

čenja opojnih pijač, predloga o gospodarstvenem položaju dežele in konečno predloga o ustanovitvi oskrbovalne blagajnice za onemogle in za delo nesposobne posle na kmetih.

Nemški fakijski listi svetu oznanjajo, da pride v českem deželnem zboru na vrsto predlog o razdvojitvi Česke. In med vrsticami bere se lahko, kako se uže veselijo takega dneva, kajti tedaj prišla bi zanje zopet prilika, da prično razdirajoč svoj posel. In več se od tega predloga tudi pričakovati ne more, kajti manjšina pač ne more dobiti kar v trenutni dvetretjinsko večino.

Tuje dežele.

V sredo otvoril se je nemški državni zbor. Na vnanjo politiko nanašajoče se besede otvorjenega govora se glasijo: „Nemčija stoji v prijaznem razmerju z vsemi vnanjimi vladami. Nj. veličanstvo cesar goji za gotovo nadejo, da boji Balkanskih držav med seboj ne bodo kalili miru evropskih vlastij, ter da se vlastem, katere so za vsako izmed njih dragocen mir Evrope pred sedmimi leti s pogodbami zagotovile, tudi posreči, pridobiti tem pogodbam spoštovanje pri balkanskih narodih. Nj. veličanstvo cesarja navdaje prepričanje, da ne bode manjkalo božji blagoslov dozdanjim uspešnim prizadevanjem naše politike za vzdržanje evropskega miru.“

„Temps“ poroča, da so severne vlasti popolnoma jedine o rešitvi balkanskega vprašanja; nejedine so le v vprašanju, ali naj Aleksander še ostane bolgarski knez ali ne. Sprejelo se je združenje vzhodne Rumelije z Bolgarijo in istotako odškodovanje Srbije. Iz Berolina pa se poroča, da Nemčija ne dopusti nikake spremembe v ozemlju.

Uradni „Varšavski Dnevnik“ piše, da bi v slučaju, če se vojska med Srbijo in Bolgarijo bolj razširi in bi se za Bolgare na slabo obrnilo, Rusiji ne preostajalo drugega, nego da pošlje svoje čete na balkanski poluotok ter tu naredi mir in red. Če bi pa Turčija prevzela to nalogo in bi Srbijo zavrnila, skrbela bi Rusija za to, da se Macedonija in Rumelija ohranite Turčiji. Kar se tiče Avstro-Ogerske, vršijo se med Dunajem in Petrogradom dogovori, v katerih se je Rusija izrekla zadovoljno, da Avstrija konečno anektira Bosno in Ercegovino, če prepusti Rusiji prosto roko v Bolgariji. Nemčija da je baje uže pridobljena za rusk načrt.

Razne vesti.

— (Skandal v gledališči.) „Nar. Listom“ se poroča, da so se v Zadru 9. t. m. vršili grozni skandali. Politična oblast ni dovolila, da bi se predstavljala v korist bivšega gledališnega igralca Papadopolija beneška burka, v kateri je imel ta glavno ulogo igrati. Ko se je zagrinjalo vzdignilo in se je pričela druga igra igrati, začulo se je divje vpitje v gledališči in

račeč rojila po svetu. Pa nadejati sem se smela, da le po Croquefe u pridem pavlihi na sled, in tako sem se zopet in zopet vračala v svoj jarem! Nekega dne opazi Croquefer, da znam pisati in računati. Od tega časa bila sem povišana v deurnaričarko. A tudi pri predstavah morala sem, čudno ošemljena, molče sodelovati. Kolikor mi je tudi to bilo zoperno, vender sem storila za — svojega otroka! Mislila sem, da le Croquefer mi ga more zopet dati! Tako sem se zmerom bolj in bolj pogrezovala v revščino; a hvala Bogu, svojo poštenost, spoštovanje do sebe ohranila sem zmerom!... Tako smo prišli minolega maja v Gray k letnemu semnju. Croquefer se je zmerom prizadeval, da je kaj novega občinstvu ponujal. Na misel mu pride, da pokaže ljudožrko. Jaz naj bi prevzela to vlogo. Bil je pa gotov, da porečem ne! Zatorej mi začne pripovedovati, da je prišel na sled ubeglega pavlihe in da moj sin še živi. Jaz sem bila vsa iz sebe samega veselja. Croquefer mi je pripovedoval, da je Leon postal velik in lep, a da ga pavliha skrbno skriva. Le on more pavliho primorati, da otroka zopet vrne. In to hoče tudi storiti, samo moram mu narediti

klici: „Fuori Papadopoli!“ (Papadopoli vun!), kateri so se četrt ure ponavljali. Dame so bežale prestrašene iz gledališča. Policija zaukazala je, da prestava preneha in se gledališče za ta večer zapre. Ta skandal, kakor tudi druge, ki so se zadnji čas v Zadru vršili, provzročili so iredentisti.

— (Grozno dejanje.) Iz Londona se piše Ravnatelj Midlanske železniške družbe Josip Ellios poročil se je 16. t. m. z 19letno Elizo Preston, hčerjo zdravnika Charla Prestona Zaročenca nastopila sta isti dan navadno potovanje in Ellios plačal je pri blagajnici znesek za lasten kupé prvega razreda. Zaradi tega se je vsa ženitovanska družba, katera ju je do kolodvora spremljala, srčno smijala. Tik Derbyja začuje se pa iz njunega kupéja strašen krik; ko se vlak vstavi, zagledajo mlado ženo mrtvo s prerezanim vratom, soproga pa tudi smrtno ranjenega. Ellios zaklical je strašno smejač se: „Nikdo ni vedel, da norim!“

— (Čudna poroka.) Iz Chicage naznanja se sledeča prav ameriška dogodba: Posestnik plantaž Henry Summers, mestnega sveta član, prišel je 26ega oktobra ob 9 uri zjutraj k župniku Brindol-u ter ga je prosil, da naj gre z njim, ker ga v njegovi hiši čaka opravilo, ki se ne dá nikakor odložiti. V krasno palačo došedši pelje Summers duhovnika v sobo, kjer je mlada deklica brez zavesti in težko sopeča ležala. Summers reče: „To je moja hči Cicily Mary; zbolela je za vnetjem možgan; preden je zgubila zavest, pustila me je priseči, da jo v slučaju, ko bi bila nevarnost za njeno življenje, duhovnik takoj z mr. Johnom Cartersom poroči, z možem, kojega je leta dolgo strastno ljubila. Želela je to posebno zaradi tega, da bo njegovo ime na njenem nagrobnem kamnu vpisano. To željo hočem svojem ljubljenu otroku spolniti.“ Ker ga je oče v svoji obupnosti prosil, da naj se podviza, poroči duhovnik nezavedno deklico z ženom Cartersom. Pa komaj je deklici nataknil prstan, odprè ta oči in začudeno okoli pogleda. Mr. Summers pa reče smejač se: „To je moja iznajdba, kako da se nepokornim otrokom do živega pride. Mislite-li, da naj na poroke s pomočjo klorofor-a od vlade patent vzamem?“ — Mr. Carters odpeljal je eno uro pozneje svojo zaročenko siloma v svojo hišo; Mary Summers je na to za smrt obolela.

— (Zvest pes.) Kmet proda kupcu ovce ter mu dá tudi svojega psa pod pogojem saboj, da ga doprevši domov nazaj pošlje. Temu pa pes tako dopade, da ga sklène obdržati in ga zapre. „Sultanu“ se pa vender posreči, rešiti se iz zapora in ker misli, da ima mož tako malo pravice do ovac, kakor do njega, teče na pašo, zbere tam ovce svojega gospodarja in jih žene domov. Kake oči da je gospodar naredil, ko je vso svojo čredo videl pred saboj, si lahko vsak misli.

— (Iz otročje sobe) Anica: „Mama, kupi mi vender majhno sestrico!“ — Mati (začudena): „Kaj pa boš z njo začela?“ — Anica: „Tepla jo bodem!“

ljubav: predstavljati moram ‚divjo ženo‘. Kaj sem hotela storiti? Imela sem samo jedno misel, misel na ubozega mi otroka! Pustila sem se torej „ozaljšati“, kakor se je Croqueferu prav zdelo. Tako opravljena stopila sem na ôder. Zdjajci zagledam naenkrat med gledalci tudi — Rouvenata! — Moja srčnost me naenkrat mine. Gnjus in zaničevanje se me loti pred Croqueferom in kri mi stopi v glavo. Croquefer me je hotel siliti, da bi ne vredno svojo nalogo izvršila; a jaz sem ga pahnila od sebe ter zbežala sem. Strgala sem nesrečno krinko s sebe, milosrčna komedijantinja mi pomaga, da si oblečem staro svoje oblačilo ter mi pové, da se Croquefer nikdar ni brigal za mojega otroka, nego da se mi je zmerom le lagal. Ubežala sem še isto uro z molimi franki, katere sem si bila pristradala. In Bog me je potem čudno ohranil do današnjega dne, dokler nisem prišla do svrhe, dokler se nisem vrnila domov! On me je prokletstva oprostil, odprl je moje srce zopet nadeji in veselju! Ime Gospodovo bodi češčeno!!!“

(Dalje prihodnje.)

Domače stvari.

— (Na imendan Nj. veličanstva presvitle cesarice.) najviše pokroviteljice tukajšnje Elizabetine otroške bolnice, počastila je omenjeno bolnico gospa baronovka Emilija Winkler ter bogato obdarovala otroke z jestvinami; blagosrčna gospa je skrbno povpraševala bolniškega ravnatelja dr. Kovača po zdravju v bolnici se nahajajočih otrok. — Ravno ta dan je pokroviteljica gospa Božena Gramposič oskrbela bolnim otrokom južino.

— (Šolstvo.) Ukaz ministra za bogočastje in uk s 25. oktobra 1885. l. št. 18439, vsem deželnim šolskim oblastvam določuje, da morajo biti kolekovani vsi dvojniki (duplicati) šolskih naznanil, letnih in odpustnih sprical pri splošnih ljudskih in meščanskih šolah, in sicer vsaka pola s kolekom 1 gld.

— (Kapela v Marjanišči) blagoslovljena bode 26 t. m. zjutraj ob 8. uri. Blagoslovil jo bode premil. gospod knezoškof in potem daroval sv. mašo. Nameravano je bilo sicer blagosloviti jo 19. t. m., to je v praznik sv. Elizabete, ker je več razlogov bilo za ta praznik. Toda delo se ni moglo dovršiti zaradi prevelike zaprek in težav. Tudi sedaj bode dovršeno samo najpotrebnejše, drugo se bode napravljalo polagoma, kakor bodo dopuščale okoliščine. Dopoldunska slovesnost bode bolj v domačem krogu, popoldné bode pa vsakemu prosto priti v kapelo ter bode ob 4. uri pridiga, potem pete litanije z blagoslovoma in darovanje za kapeline potrebe.

— (Klub pisateljskega podpornega društva) ima danes zabaven večer v čitalniški restavraciji. Čital bode g. dr. Vošnjak konec svojega spisa: O mističnih prikaznih človeškega duha.

— (Društvo zdravnikov v Kranjski) ima v četrtek, dne 26. t. m., ob 6 uri zvečer mesečno sejo, pri kateri bodo predavali gg. vladni svetnik dr. Valenta, primarni zdravnik dr. Fux in vladni svetnik dr. Keesbacher.

— (Izpraševalci za verouk v izpraševalno komisijo) za ljudske in meščanske šole je imenovalo knezoškofijstvo gg.: kan. Andr. Zamejica, prof. Frid. Križnarja in kateheta Jos. Klemenčiča.

— (Štaterski deželni odbor) dovolil je za železnico Poličane-Konjice podpore 300 gld. iz deželne zaklada.

— (O dogradnji Rudolfove železnice do morja) razgovarjal se je dne 18. t. m. celovski mestni odbor ter sklenil peticijo do obeh zbornic državnega zbora, naj se Celovec sprejme v izvoljeno črto.

— (Nesrečna obitelj.) Iz Domžal se nam piše: Pri Antonu Vagaji iz Vinj h. št. 20 stanoval je tudi njegov zet Janez Rems s svojo ženo Terezijo. Med tastom in zetom bil je vedno ravs in kavs, in sicer pripovedujejo ljudje, da je bilo temu vzrok lehkomišljeno in razuzdano življenje Remsevo. Nikdo se tudi ni posebno začudil, da se je tako žalostno življenje žalostno končalo. — Dne 17. t. m. pride Rems o polnoči ves pijan domov ter zahteva od tasta, da naj mu hišna vrata odpre. Ta pa mestu tega zagradi s zajčarji nabasano puško ter skozi odprto okno na zeta vstrelji in ga smrtno rani. Terezija Rems hotela je prihodnji dan svojega moža v ljubljansko bolnišnico prepeljati, a umrl jej je med potom.

— (Tepež in požar.) Iz Mengiša se nam piše: Dne 14. t. m. proti polnoči prišlo je več fantov iz Radomelj, med temi tudi Janez Škerjanec iz Homca, sedaj pa v službi v Radomljah, v Homec ter so klicali na „korajžo“. Homški fantje pa, ki so bili slučajno v hlevu Jere Škerjanec zbrani, planejo ne leni nanje ter jih dobro preklestijo in iz vasi spodé. Na to se vrnejo v hlev in tamkaj žganje pijó Kakih 15 minut pozneje pa zapazi Anton Pogačar iz Homca, ki se je s žage domov vračal, da pred skednjom Jere Škerjanec nakupičena slama gori. Na njegovo vpitje prihité fantje iz hleva ter se trudijo ogenj zadušiti, kar se jim pa ni hotelo posrečiti. V malo minutah zgorel je skedenj, šupa in hlev, kakor tudi veliko krme in nekoliko pohišnega orodja. Na pomoč so kmalu prihiteli ljudje iz Hrašč z brizgalnico, njim na čelu gosp. Peter Majdič. Nevarnost je bila zelo velika za celo vas. Kdo vé, če bi ne pogorela vsa, ako bi bilo le količka

